

POSTANOWIENIE

Dnia 19 grudnia 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Szanciło

w sprawie z powództwa D. M.
przeciwko "E." Spółce Akcyjnej z siedzibą w K.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 19 grudnia 2019 r.,
na skutek skargi kasacyjnej strony pozwanej
od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 7 listopada 2018 r., sygn. akt I AGa (...),

- I. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- II. zasądza od "E." Spółki Akcyjnej z siedzibą w K. na rzecz D. M. kwotę 5.400 zł (pięć tysięcy czterysta złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną pozwanego E. S.A. w K. od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 7 listopada 2018 r. Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W judykaturze już wielokrotnie wypowiedziano się na temat charakteru skargi kasacyjnej (zob. np. postanowienie SN z dnia 13 czerwca 2018 r., II CSK 71/18, niepubl.). Wskazano m.in. że skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej.

Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony – co należy podkreślić – wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c., nie zaś merytorycznej oceny skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący oparł na przesłance uregulowanej w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. Przesłanka ta nie została jednak spełniona.

Uzasadnienie potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów wymaga wykazania, że określony przepis prawa, mimo że budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się jeszcze wykładni bądź jego niejednolita wykładnia wywołuje rozbieżności w orzecznictwie sądów, które należy przytoczyć (zob. postanowienie SN z dnia 24 lutego 2012 r., II PK 274/11, niepubl.). Skarżącego obciąża obowiązek przedstawienia odrębnej i pogłębionej argumentacji prawnej zawierającej szczegółowe omówienie wątpliwości interpretacyjnych, a w przypadku istnienia rozbieżności w judykaturze, przytoczenia odpowiednich orzeczeń (zob. np. postanowienia SN: z dnia 19 października 2006 r., IV CSK 246/06, niepubl.; z dnia 13 grudnia 2007 r., I PK 233/07, OSNP 2009, nr 3-4, poz. 43; z dnia 12 grudnia 2008 r., II PK 220/08, niepubl.; z dnia 8 lipca 2009 r., I CSK 111/09, niepubl.).

Skarżący wskazał, że w sprawie niniejszej zachodzi potrzeba wykładni przepisów prawa art. 15 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (aktualnie: t.j. Dz.U. z 2019 r., poz. 1010 ze zm.; dalej: u.z.n.k.), w kontekście tego, czy w celu przypisania pozwanemu czynu nieuczciwej konkurencji na podstawie powołanego przepisu, powód musi wykazywać także ogólną przesłankę z art. 15 ust. 1 u.z.n.k., czyli że pobieranie innych niż marża handlowa opłat utrudnia mu dostęp do rynku.

Wskazać należy, że problemy identyfikowane przez pozwanego we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania były już rozważane przez Sąd Najwyższy, który wyjaśnił, że art. 15 ust. 4 u.z.n.k. wskazuje stypizowane delikty polegające na utrudnianiu dostępu do rynku. Słusznie przyjmuje się przy tym, że w ramach swobody umów (art. 353¹ k.c.) dopuszczalne jest wprowadzenie przez strony do umowy sprzedaży lub dostawy postanowień dotyczących dodatkowych usług, w tym usług promocyjno-handlowych, czy innych podobnych świadczeń. Zawieranie takich umów może być korzystne dla dostawcy, który w przeciwnym wypadku czynności związane z reklamą, promocją itp. podejmowałby samodzielnie (zob. np. wyrok SN z dnia 6 czerwca 2014 r., III CSK 228/13, niepubl.). Swoboda ułożenia umowy przez strony, w granicach oznaczonych w art. 353¹ k.c., pozwala im na uzgadnianie dodatkowych świadczeń o charakterze pieniężnym w zamian za inne świadczenia przedsiębiorcy o silniejszej pozycji rynkowej. Nie można przy tym zapominać, że wprowadzenie narzucanie dodatkowych opłat na sprzedawcę przez kupującego będącego dużym przedsiębiorcą z reguły stanowi przypadek, o którym jest mowa w art. 15 ust. 1 pkt 4 u.z.n.k., ale należy podejść indywidualnie do każdej sytuacji. Konieczne jest ustalenie charakteru tzw. współpracy stron i znaczenia ekonomicznego oraz prawnego pobieranych opłat (zob. np. wyrok SN z dnia 23 czerwca 2017 r. I CSK 658/16, niepubl.).

Wypada zauważyć, że Sąd Najwyższy wielokrotnie wypowiadał się na temat kwestionowanego przepisu we wskazanych przez skarżącego aspektach (zob. m.in. uchwałę SN z dnia 18 listopada 2015 r., III CZP 73/15, OSNC 2016, nr 12, poz. 135; wyroki SN: z dnia 25 października 2012 r., I CSK 147/12, niepubl.; z dnia 16 stycznia 2015 r., III CSK 244/14, niepubl.; z dnia 14 października 2016 r., I CSK

651/15, niepubl.; z dnia 8 grudnia 2016 r., I CSK 825/15, Biuletyn SN 2017, nr 4, s. 10; z dnia 21 kwietnia 2017 r., I CSK 481/16, niepubl.).

Analiza wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienia, a także uzasadnień orzeczeń Sądów obu instancji nie daje podstaw do uznania, że rzeczywiście zachodzi – wskazana przez skarżącego – przesłanka potrzeby wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów. Należy podkreślić, że ocena, czy Sąd *meriti* prawidłowo konkretny przepis zastosował, nie stanowi o tym, że występuje potrzeba wykładni tego przepisu. Utrudnianie dostępu do rynku dotyczy działań, które stwarzają przedsiębiorcom przeszkody w prowadzeniu działalności gospodarczej na konkretnym rynku przez zwiększenie ich nakładów finansowych, których by nie ponieśli, gdyby nie doszło do określonych zachowań ze strony kontrahenta. W szczególności chodzi o sytuacje, w których opłaty za różnego rodzaju „usługi” oferowane przez przedsiębiorcę prowadzącego sklep nie dotyczą usług świadczonych na rzecz sprzedających (dostawców), czy nie znajdują odzwierciedlenia w rzeczywistej wartości tych usług, a bez ich zastrzeżenia w umowie sprzedaży (dostawy) umowa ta nie zostałaby zawarta. Takiej oceny dokonał Sąd Apelacyjny na podstawie materiału dowodowego zebranego w sprawie, uznając, że pozwany nie udowodnił wykonania jakichkolwiek świadczeń na rzecz powoda, których miałyby dotyczyć niektóre faktury VAT, a taka ocena pozostaje poza kognicją Sądu Najwyższego. Co więcej, każdy zarzut skargi kasacyjnej, który ma na celu polemikę z ustaleniami faktycznymi sądu II instancji, chociażby pod pozorem kontestowania błędnej wykładni lub niewłaściwego zastosowania określonych przepisów prawa materialnego, z uwagi na jego sprzeczność z art. 398³ § 3 k.p.c. jest *a limine* niedopuszczalny (zob. np. wyrok SN z dnia 16 maja 2018 r., II UK 139/17, niepubl.).

Z przytoczonych względów Sąd Najwyższy, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie znajdując też okoliczności, które w ramach przedsądu jest obowiązany brać pod uwagę z urzędu.

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 i 99 w zw. z art. 391 § 1 w zw. z art. 398²¹ k.p.c., z uwzględnieniem § 2 pkt 7 w zw.

z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (t.j. Dz.U. z 2018 r., poz. 265 ze zm.).

aj